

ÕIGUSKANTSLER

Teie

nr

Hr Tõnis Lukas
Haridus- ja teadusminister
Munga 18
50088 TARTU

Õiguskantsler 05.2008 nr 7-9/080382/00803327

Märgukiri

Austatud härra minister

Eesmärgiga kontrollida laste põhiõiguste- ja vabaduste tagamist, toimus 18.04.2008.a. õiguskantsleri omaalgatuslik kontrollkäik Keila-Joa Sanatoorsesse Internaatkooli.

Keila-Joa Sanatoorne Internaatkool on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigi põhikool ja gümnaasium krooniliste somaatiliste haigustega lastele. Kooli õppekeeleks on eesti keel. Kooskõlas kooli põhimääruse § 6 punktiga 2 on üheks kooli tegevuse eesmärgiks tagada õpilastele sanatoorne ravi, mis võimaldaks neil jätkata õpinguid elukohajärgses koolis.

Keila-Joa Sanatoorse Internaatkooli kontrollimisel tõusetusid mitmed probleemid, mille lahendamine kuulub haridus- ja teadusministri pädevusse. Samas tuvastati kontrollkäigu raames selliseid küsimusi, milliste lahendamine kuulub sotsiaalministri pädevusse, mistõttu olen kontrollkäigu tulemusena pöördunud märgukirjaga ka sotsiaalministri poole. Sotsiaalministrile saadetud märgukirjas palusin ministril analüüsida, kui palju on Eestis neid lapsi, kes oma tervislikust seisundist lähtuvalt vajavad õpet ja ravi sanatoorses koolis. Samuti palusin sotsiaalministril tagada koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga vajalike seaduseelnõude väljatöötamine selleks, et sanatoorsetes koolides oleks võimalik lapsi ravida.

Alljärgnevalt on toodud need Keila-Joa Sanatoorse Internaatkooli kontrollimise tulemusena tuvastatud aspektid, millistele pean vajalikuks Teie tähelepanu juhtida.

1. Ravi osutamine sanatoorses koolis

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi: PGS) § 4 lg 3 sätestab, et sanatoorne kool on kool tervisehäiretega lastele, kus nad õpivad ja saavad vajalikku ravi. Kooskõlas kooli põhimääruse § 6 punktiga 2 on üheks kooli tegevuse eesmärgiks tagada õpilastele sanatoorne ravi, mis võimaldab jätkata õpinguid elukohajärgses koolis.

Haridusministri 02.07.1999.a. määrusega nr 43 kinnitatud „Erivajadustega õpilaste nõustamiskomisjoni suunamise tingimused ja kord“ näeb punktis 2 ette, et nõustamiskomisjoni

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tegevuse üheks eesmärgiks on suunata õpilane sanatoorsesse kooli. Kooskõlas sama määruse punktiga 5 alapunktiga 2 suunab õppenõukogu õpilase nõustamiskomisjoni, kui õpilasel on tervisehäire, mis nõuab õppimist raskelt kulgevate somaatiliste haigustega laste sanatoorses koolis. Määruse punkt 7 näeb ette, et kui õpilasel on tervisehäire, mis nõuab õppimist raskelt kulgevate somaatiliste haigustega laste sanatoorses koolis, suunab õppenõukogu õpilase nõustamiskomisjoni eriarsti suunamiskirja alusel.

Haridusministri 02.06.1999.a. määrusega nr 33 kinnitatud „Erilasteaeda (erirühma), sanatoorsesse kooli, erivajadustega õpilaste erikooli (eriklassi) vastuvõtmise ning väljaarvamise aluste ja korra“ punkt 13 sätestab, et sanatoorsesse kooli võetakse vastu õpilasi, kellel on raskelt kulgevad somaatilised haigused või dekompensatsiooni perioodis või ägenemisstaadiumis krooniline somaatiline haigus. Kooskõlas sama määruse punktiga 24 võib õpilase sanatoorsest koolist välja arvata, kui eriarsti otsuse alusel ei vaja õpilane enam aktiivset ravi sanatoorses koolis.

Eeltoodust nähtub, et õigusaktide kohaselt peaks õpilane saama sanatoorses koolis aktiivset ning tema tervislikule seisundile vastavat ravi. Kontrollimisel selgus, et aktiivset ravi õpilased Keila-Joa Sanatoorses Internaatkoolis ei saa. Kool ei ole tervishoiuteenuseid osutav asutus ning muude, tervishoiuteenusteks mitteolevate abistavate protseduuride osutamise võimalused on piiratud.

Kool märkis, et paljudel õpilastel esineb lisaks haigustele ka sotsiaalseid probleeme. PGS § 21 lg 3² sätestab, et nõustamiskomisjon (mille otsusega suunatakse laps muuhulgas sanatoorsesse kooli) on viieliikmeline. Nõustamiskomisjoni kuuluvad eripedagoog, logopeed, psühholoog, sotsiaaltöötaja ning vastavalt maavalitsuse või linnavalitsuse esindaja. Nõustamiskomisjoni liikmete hulka ei kuulu arsti, kes saaks sanatoorsesse kooli suunatava õpilase meditsiinilisi vajadusi sisuliselt hinnata.

Lapse õiguste konventsiooni (edaspidi: LÕK) artikkel 3 lg 1 sätestab, et igasugustes lapsi puudutavates ettevõtmistes sotsiaalhoolekandenasutuste, kohtute, täidesaatvate või seadusandlike organite poolt tuleb esikohale seada lapse huvid. Sama konventsiooni artikli 24 lg 1 kohaselt tunnustavad riigid lapse õigust võimalikult heale tervisele ning ravivahenditele ja tervise taastamisele. Artikli 25 kohaselt peavad riigid tunnustama, et lapsel, kelle pädevad ametivõimud on hoolduse, kaitse, füüsilise või vaimse tervisehäire ravimise eesmärgil lasteasutusse paigutanud, on õigus perioodilisele talle antava ravi ja sellega kaasnevate tingimuste ülevaatusele. LÕK artikli 28 lõike 1 kohaselt tunnustavad osalisriigid lapse õigust haridusele. Lapse haridus on vastavalt artiklile 29 suunatud muuhulgas lapse vaimsete ja kehaliste võimete potentsiaali võimalikult täielikule arendamisele.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse kohaselt paigutatakse õpilased sanatoorsesse kooli ravimise eesmärgil, kuid sisulist ravi õpilastele nimetatud koolis ei tagata. Olukorras, kus paljud lapsed ei saa tervisehäirete tõttu õppida tavakoolis vastavalt oma võimetele, kuid sanatoorses koolis neile samuti vajalikku ravi ei tagata, on kitsendatud laste õigused nii võimetele vastava hariduse saamisele kui ka tervise kaitsele.

Kooli suunamist otsustava nõustamiskomisjoni koosseisu võiks lisada arsti, kes oskaks iga õpilase tervislikku olukorda ning sellest tulenevaid vajadusi hinnata. Olemasolevas õiguslikus raamistikus oleks võimalik kaaluda koolile rahaliste vahendite eraldamist mitmesuguste laste tervise taastamisele kaasa aitavate sanatoorsete protseduuride teostamiseks.

Lähtudes eeltoodust, palun haridus- ja teadusministril **koostöös Sotsiaalministeeriumiga kaaluda erinevaid võimalusi tagamaks sanatoorsetes koolides õpilastele reaalne ravi. Samuti palun**

Teil kaaluda Keila-Joa Sanatoorsele Internaatkoolile täiendavate rahaliste vahendite eraldamist selleks, et kool saaks aidata õpilaste tervisliku seisundi taastamisele kaasa läbi selliste sanatoorsete protseduuride, mis ei kujuta endast tervishoiuteenuseid. Ühtlasi soovitan analüüsida vajadust täiendada PGS § 21 lg 3² nõudega lisada nõustamiskomisjoni liikmete hulka arst.

2. Keila-Joa Sanatoorse Internaatkooli arengukava

Kontrollimisel selgus, et Keila-Joa Sanatoorsel Internaatkoolil puudub nõuetekohaselt kinnitatud arengukava. Kooli arengukava on esitatud Haridus- ja Teadusministeeriumile kinnitamiseks 2007.a. veebruaris.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi: PGS) § 3¹ lg 1 sätestab, et kooli järjepideva arengu tagamiseks koostab kool koostöös hoolekoguga ehk riigikooli puhul kooli nõukoguga ja õppenõukoguga kooli arengukava. Arengukava kinnitamise korra peab kooskõlas PGS § 3¹ lg 3 kehtestama kooli pidaja.

Arengukava kinnitamata jätmine on kooli esindajate sõnul tingitud asjaolust, et Keila-Joa Sanatoorse Internaatkooli varad on üle antud Riigi Kinnisvara AS-le ning planeeriti kooli rekonstrueerimist. Seoses riigieelarve pingelise olukorraga on aga lõplikud otsused mitmete riigikoolide renoveerimise kohta senini tegemata.

Lähtudes eeltoodust, palun Teil vaatamata riigieelarvega seotud küsimuste esilekerkimisele tagada Keila-Joa Sanatoorse Internaatkooli arengukava kinnitamine.

3. Koolile vajalik personal

Kontrollimisel selgus, et koolis töötab 0,5 kohaga psühholoog ning 0,5 kohaga logopeed. Koolis puudub sotsiaalpedagoog, kelle järele on kooli esindajate sõnul tungiv vajadus. Samuti leidis kool, et tulenevalt laste taustast ning nende eripäradest on vajadus logopeedi teenuse järele olemasolevatest võimalustest suurem.

Palun Teil kaaluda täiendavate rahaliste vahendite eraldamist koolile täiskohaga töötava logopeedi kaasamiseks ning sotsiaalpedagoogi tööle võtmiseks.

4. Tervisekaitsenõuete järgimine koolis

Keila-Joa Sanatoorse Internaatkooli õpilaskodud asuvad endistes sõjaväe kasarmutes, mis ehitati 1964.a. ümber kooli tarbeks. Kooli õppehoone rajati 1976.a. ning nimetatud ajast saadik on õppehoones tehtud vaid sanitaarremonti. Kooli õppehoone ja õpilaskodude hooned on amortiseerunud, kuigi kool on ise oma eelarveliste võimaluste piires teinud sanitaarremonti. Õpilaskodudes on remonditud pesemisruumid ja tualettruumid. Kooli küttesüsteem on amortiseerunud. Automaatne tulekahjusignalisatsioonisüsteem on olemas vaid arsti majas ning õpilaskodu hoonetes. Seestpoolt remonditud ning nõuetele vastav on üksnes kooli söökla.

Tallinna Tervisekaitsetalitus kontrollis Keila-Joa Sanatoorse Internaatkooli olukorda 14.12.2007.a. ning tõi esile mitmeid puudusi. Kool on suutnud kõrvaldada tuvastatud puudustest vaid sellised, milliste kõrvaldamine oli võimalik eelarvelisi vahendeid arvestades. Tallinna Tervisekaitsetalitus juhtis tähelepanu õpilaskodude amortiseerunud olukorrale ning samuti viitas asjaolule, et kooli kodundusklassis puudus pliidi juures ventilatsioon. Kuivõrd ventilatsiooni ei olnud rahaliste võimaluste puudumise tõttu võimalik paigaldada, ei kasutata Keila-Joa Sanatoorses Internaatkoolis enam kodundusklassi.

Olukord, kus koolihoone ning õpilaskodud on amortiseerunud ning osaliselt laste tervisele kahjulikus seisundis, on vastuolus laste õigustega. Tulekahju puhkemisel koolihoones võib ohtu sattuda laste elu ja tervis. Kooskõlas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 32 lõikega 1 peab kool tagama õpilaste koolis viibimise ajal nende vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse.

Lähtudes eeltoodust palun Teil **tagada Keila-Joa Sanatoorse Internaatkooli hoonete rekonstrueerimine. Juhul, kui kooli rekonstrueerimine ei ole lähiajal riigieelarvelistest vahenditest võimalik, palun Teil kaaluda muid rahastamisvõimalusi või tagada viivitamatult vähemalt koolihoonele automaatse tulekahjusignalisatsiooni lisamine ning ventilatsiooni ehitamine kodundusklassi.**

Lõpetuseks

Palun Teie seisukohti ülaltoodud küsimustes hiljemalt 30 päeva jooksul käesoleva kirja kättesaamisest arvates. Ühtlasi palun mind teavitada, milliseid samme kavatsete astuda nimetatud probleemide lahendamiseks.

Lugupidamisega

Indrek Teder

Lisa: Kokkuvõte õiguskantsleri kontrollkäigust Keila-Joa Sanatoorsesse Internaatkooli 1 eks 5 lehel.